ئەو مەرجانەی کە پێویستن بۆ کاریگەربوونی کاریکاتێر بەشی – 5 و کۆتایی- هەندرێن خۆشناو

بەم شێوەیە پێکەنین بەندە بە شێوەیەکی تەواو بە مرۆڤەوە، کەواتە مرۆڤ کەرەستە و بابەتی پێکەنینە، هەر ئەویش ئاماژەکار و ئامانجەکەیەتی، مرۆڤ پێدەکەنێت و هەربەخۆی ئەو پێکەنینە بەرهەمدێنێت، و بە حاڵەتێکی مرۆڤایەتی پێدەکەنێت، مرۆڤ بە مەیمون پێناکەنێت وەکو مەیمون، بەڵکو مرۆڤ ئەو مەیمونە بەراورد دەکات بە مرۆڤێك، ئەگەر کۆمەڵێکی سێ بوونەوەریمان هەبێت، دوو مەیمون و مرۆڤێك، ئەگەر یەکێك لەو مەیمونانە چەند جۆرەیەکی پێکەنیناوی بکات، ئەوا ئەوەی بەم جۆرانە پێدەکەنێت لەهەر سێ بوونەوەردا تەنیا مرۆڤەکەیە، کەچی مەیمونی دووەم بایەخ بەم جۆرانە نادات، یان بە چەند شتێکی دیکەی تێدەگات، چونکە مەیمونی یەکەم ئەم جۆرانەی ئەنجام نەدا بە مەبەستی پێکەنین، بەڵکو چەند جۆرەیەکی سروشتی بوون، بەڵام مرۆڤ پێدەکەنێت، بەهۆی هاوشێوەکردنی ئەم مەیمونە بە مرۆڤەوە، چونکە هەر مرۆڤێك ئەم جۆرانە ئەنجام بدات، شتێکی پێکەنیناوی دەبێت، لە تابلۆیەکی کاریکاتێریشدا مرۆڤ بە سەگێك پێدەکەنێت، چونکە ئەو سەگە هەڵسوکەوتی مرۆڤانە ئەنجام دەدات، دەتوانین هەمان شت لەسەر بابەتەکانی تریش بڵێین کە لە کاریکاتێردا وێنا دەکرێت.

لەوانەیە ئەو بابەتەی پێکەنین هەر هەڵوێستێك لە هەڵوێستە مرۆڤایەتیەکان بێت، بەبێ ڕەچاوکردنی تراجیدیایی ئەو هەڵوێستە، سەرەڕای ئەوەی کە هەندێك مکوڕن لەسەر ئەوەی کە بابەتە تراجیدییەکانی وەکو مردن ناکرێت بکرێتە بابەتێك بۆ پێکەنین، تەنانەت ئەو بابەتەش دەکرێت بکرێتە بابەتێك بۆ پێکەنین، بەڵام وا باوە کە مامەڵە کردن لەگەڵ بابەتە تراجیدییەکان بەشێوەیەك دەکرێت کە نابێتە هۆی بەکەم سەیرکردن و تیزپێوەکردنی ئەو بابەتانە، کاتێك کە کاریکاتێر بابەتێکی وەکو مردن یان هەر بابەتێکی تراجیدی تر بەکاردێنێت، یان بۆ ئەوەی هەستێکی دژ بە تراجیدیاکە لای خوێنەر بنێتەکایەوە، یان وەکو بابەتێك بۆ گاڵتەجاڕی ڕەش، ئەمیش خۆی لە خۆیدا ئەگەر لە خانەی کەمیدیاش بێت، لە تڕپکی جیدیەت و دڵکاریدایە، تەنانەت دەتوانین ئەم گاڵتەجاڕییە لە خانەی تراجیدیادا بژمێرین، بەهەمان ئەو بۆیەی کە

لە خانەی کۆمیدیاوە دەژمردرێت، ئەو ناوبژەی نێوان کۆمیدیا و تراجیدیا کەمووەکی وردە، لەوانەیە هەندێك جار پێش تراجیدیای کلاسیکی بکەوێت، لە هێنانەکایەی کاردانەوەی نەرێنی دژەئاستە، لە مامەڵەکردنیدا بێ زرێك لە بابەتەکاندا، چونکە دانانی چەندین دژبەیەکەکان لەگەڵ یەکدا، لەوانەیە هەستێکی گەورەتر دروست بکات بەرانبەر بە تراجیدیاوێ، لەوانەیە بیگەیەنێتە حاڵەتی هستیریای خپکراو یان هستیریای شاراوە، کەچی تراجیدیای کلاسیکی زرجاران دەتگەیەنێتە حاڵەتێکی ڕمانسیانە، کە دەبێتە هۆی کارلێکردنت لەگەڵ تراجیدیاکەدا، نەك بێ دژە کاردانەوەیەك، بەڵام گاڵتەجاڕی ڕەش دەبێتە هۆی دژە کاردانەوە، کە زرجار دەگاتە پلەی هاندان و وروژاندن، بەمەش گاڵتەجاڕی ڕەش بەسەر تراجیدیادا سەردەکەوێت لە تراجیدیایەتیدا.
بۆیە کاریکاتێر لەهەر جرێکیدا بێت و مامەڵە لەگەڵ هەر بابەتێکدا بکات، دەبێت توخمی کۆمیدیای تێدابێت، لە کاتی جێبەجێکردنی کاریکاتێرەکەشدا، دەبێت هونەرمەندەکە لە کۆمیدیادا بگەڕێت لەنێو بابەتەکەدا، لەم خاڵەشدا دەبێت دەست بە کۆشانی کاریکاتێرەکەیدا بکات.
بۆ گەیشتن و دڵزینەوەی ئەو کۆمیدیایە لە بابەتەکەدا، هونەرمەند دەبێت لەناو بابەتەکەدا بەدوای دژبەیەکە ڕێچووەکاندا بگەڕێت، یان لە هەر بابەتێك کە خزمەتی ئەم بابەتە بکات، یان لەهەر دۆخێك کەلەسەر ئەم بابەتە جێبەجێ بکرێت، و دژبەیەکەکان لەخۆدەگرێت، وەکو پەندی پێشینان، و ئەو کۆشانەی کە خەڵکی دەیزانن، لێرەدا ناتوانین ڕاوژێك یان ڕەچەتەیەکی ئامادەکراوتان پێشکەش بکەین، دەنا هەموو کەسێك، یان لایەنی کەم هەموو شۆکارێك دەیتوانی ببێتە کاریکاتێریست، چونکە ئەم کارە بە پلەی یەك پشت بە بەهرە و سروشی خوایی دەبەستێت، لەکاتی فەراهەمبوونی ئەم دووانە، دڵزینەوەی ئەم دژبەیەکانە لە بابەتەکاندا لە توانادا دەبێت.

لەنێوان دروشم و کرداردا..

□□سوڕ بۆسکۆنی

خەباتی نەتەوەی کورد بۆ ئازادبوون لە جەورو ستەمی دوژمنان و سەربەخۆیی نیشتمانەکەی، خەباتێکی دوور و درێژ و هەواو و پیرۆزیشە، لەو پێناوەشدا سەرەڕای دەربەدەری و ئازار و ئەشکەنجەی زۆر، هووبارێك خوێنی □□هەکانی کردەتە قوربانی، بەڵام مادام لەبەشێکی کوردستان بەری خەباتی چینیوەتەوە و تاڕادەیەك ئازادی بەدەستهێناوە و بۆ هزگاری یەکجاری نیشتمانی تێدەکۆشێ، مایەی ئومێد و شانازی □□هەکانی گەلەکەیەتی، هەبەت لەژێر سایەی ئەو ئازادییەی بەدەستی هێناوە، هیوای ماف و ئازادی تاکەکەسی و دیموکراسی و دادپەروەری و ئاشتی و فرەحزبی و پێکەوە ژیانی ئاشتیانە ئاواتی هەمووانە.

ئەوەی گرنگە متمانە و باوەبوون بەو دروشم و گوفتار و ئاکارانە، کە ئاماژەن بۆ داهاتوویەکی گەش و پێشنگدار، وەك هاوهەوڵستی و تەبایی و یەکێیزی، کەلەنێو حزب و لایەنە سیاسیەکانی باشووری کوردستان ئاماژەی پێ دەدرێ، لەوپەڕی □استە بۆ ئەوپەڕی چەپ، لە ئیسلامی بۆ علمانی، یا نیشتمانی و نەتەوەیی، بۆتە سەر وەردی زمانیان، دیارە وەرگرتن و قبوڵ کردنی ئەو قسانە لەلایەن خەڵکی کوردستان مەرجی سەرەکی و گرنگی کارەکەیە.

وەك خۆیان لەدوای هەر کۆبوونەوە و لێدوانێك دە□□ن، ئەگەر لە کوردستانیش □امان جیاوازبێت لە عیراق ئێمە پێویستمان بۆ یەکێیزییە، بگومان هەمووماان وابیردەکەینەوە، ئەگەر ئەوان پەیڕەوی ئەو بۆیارانەی خۆیان بکەن، دەتوانن هەموو مافەکانی حزبی و خەڵکی کوردستان بەدەست بێنن، کاتێك ئەوان ئاماژە بەوە دەکەن، کێشەکانی ناوخۆ پێویستیان بۆ چارەسەرە، لە دوای تەواوبوونی هەر کۆبوونەوەیەکیش بەستنی کۆنگرەی □□ژنامەوانی، بۆ بەرچاوی کام□□اکان و خەڵکی کوردستان، ئاماژەی سەرکەوتن و لێك تێگەیشتن □ادەگەیەنن، کەماڵانی خەڵکی کوردستان ئومێدیان بەداهاتوو پتەوتردەبێت، بەڵام کاتێك سەرەتای پپێچەوانەی بانگەشەی تەبایی و یەکێیزی، کێشە و ململانێی بەردەمیان دەبینێ، هەمیشە بیرلە تێکچوونی بارودۆخی هەرێم و دوو ئیدارەیی و لێکترازان دەکاتەوە.

کاتێك ئەوان ئاماژە بەوە دەدەن ناومالی کورد پێویستی بۆ رێکخستنەوە هەیە، خەڵکی کوردستان دڵخۆشن بەوەی □ەنگە لەمەودوا بەم هەوڵستەیان بتوانن هەموو نەیار و دوژمنان ناچار بکەن، سەر بۆ خواستەکانی کورد بچەمێنن، بەڵام کاتێ دەبینن، کێشە و ململانێ و میدیاکانی سێبەر بۆ سێینەوە و شکاندن و تەپاندنی یەکتر

بەبەزەییانە لەکاردان، دەرگای ئومێد چیتر مایەی خۆشحاڵی نییە، کاتێك سەرەتای کۆبوونەوە و قسەکانیان بەستایشی شەهیدان و ڕێزی بنەماڵەی شەهیدان دەست پێدەکەن و بەگوتەی جوان و ڕازاوە دەڵێن، ئێمە قەرزاری خوێنی شەهیدانین، تروسکایی هیوا لە دەروون سەرهەڵدەدات، ئەوەش مافێکی هەوای کەسوکاری سەربەرزی شەهیدانە، چونکە ئەوان خوێن و گیانیان بێ نیشتمان و نەتەوەکەیان بەخشیوە و گیان بەخشینیش لوتکەی بەخشینە، هیچ پاداشتێك قەرەبووی ناکاتەوە، بەڵام کاتێ دەبینی کەسوکاری شەهیدان لەمافەکانیان بێبەشن و لەبەرزترین ئاستی حکومەت مافەکانیان پێشێل دەکرێت، خائین و ناکەسبەچە و سێدرە و سەهەندەکانی فارس و تورك و عەرەب و بکوژەکانی شەهیدان، شاباش و بەخششی باش و مشە وەردەگرن، ئەو تروسکایی ئومێدەش نامێنێ، کاتێك ئەوان ڕایدەگەیەنن پێویستێ یاسا سەروەربێ، دیارە کورد چەوسانەوەی لەدەست یاسای دوژمنان و بێبەش لە دادپەروەری زۆر بینیوە، ئەوە مایەی خۆشحاڵیەکی گەورەیە، بەڵام ئەو ئازادیەی ڕەکانی ئەم گەلە خوێنیان بێ ڕشتووە، پێویستی بە پانتاییەکی فراوان هەیە و نابێ بەرتەسك بکرێتەوە و خەڵك لەسەر وتنی ڕای خۆی زیندانی بکرێت، ڕۆژنامەنووس لەسەربەدەستهێنانی زانیاری سزا بدرێت، خەڵك لەسەر نووسینی کۆمێنتێك لە فیسبوك لێپرسینەوەی لەگەڵ بکرێت، یا ئەکاونتەکەی هاك بکرێت، کادری حزبی و تەنانەت خەڵکی ئاسایی نەتوانێت بەئازادی لەژمارەی تەلەفۆنی خۆیەوە پەیوەندی بەیەکێکی تردەوە بکات، نەوەك لەژێر کۆنترۆڵ دابێ و قسەکانی تۆماربکرێت، کاتێك هاووڵاتیەکی بڵایەنی سەرشەقام، زۆر ڕاستگۆیانە ڕای سروشتی خۆی دەڕێت و بەدڵی پڕ لە گریان و چاوی پڕ لە فرمێسك نیگەرانیەکانی بێ کەناڵێك دەردەبڕێ و بەترس و دڵەڕاوکێی زۆرەوە لەگەڵ تەواو بوونی قسەکانیدا دەڵێت: ئینجا چی دەبێ بابێ، بمگرن یا بمکوژن هیچ گرنگ نیە لەلام، لێرەدا چ نرخێك بۆ ئازادی و دیموکراسی و سەروەری یاسا و خەبات و تێکۆشان نامێنێت.

14-4-2021

تۆرممـــــان وا بۆ ســـــەداری سیستەمەوە!.. نوری بەخاڵی

من لە دونیا نا،
لە خەم،
بەگشتی، لە مرۆڤ پەستم!

ژیان کە وەک جومگەی لەبارچووی لە هاتووە
خەتای ئەو نییە
ڕۆژگار کە وەک گەڵەی کەنکان
بە پێچەوانەی میلی کاتژمێر دەسووڕێت
گوناهی خەڵی نییە
سیستەمە دار و پەردووی هیچ شتێکی بەسەر یەکەوە نەهێشت!

لە بنەڕەتدا ژیانی سیستەماتیک
واتە دامەزینی ژیان لە بەهای ڕاستەقینەی خۆی
سیستەم، واتە سەراوژێرکردن
ئاوەژووکردنەوە
شێواندنی سروشتی شتەکان!

سیستەم دەت دەستکاری فیترەتی مرۆڤ دەکات
ژیان وەک پارچەکانی ئامێرێک
لەبار یەک هەڵدەوشێنێتەوە
کە بە کەس نەچێتەوە سەر یەک

کە واتایەک بە ژیان نامێنێتەوە
هەیکەڵی سیستەمە
یان ویستی شەیتانیانەی بە سیستەماتیککردنە!

بەوانن!
چیتر نە مرۆڤ هەمان مرۆڤە دەسەنکەیە
نە سروشت
نە ژینگە
تەنانەت کەشوهەواش!

تازە تێکشکاندنی سیستەم ئاسان نییە
بەیە خەون بینین بە ڕۆژێکی نوێ

خەفریودانە

ئێستا هەر ئێوەمان بە دەستەوە ماوە
لەناو یادەوەریماندا
سەراخی سەبەری خەشبەختییەکانمان بکەین
ئێوە ئێگەر تەم و دووکەڵی جەنگەکان
هەوری ڕەشی نەگبەتییەکان
کاوەژنەیەکیان بە ئێو گرتە و چرکەساتانەمان هەشبەتەوە،
تا ئێگەر بە زەریش بێت
لێو درزە تەنگانەی نەهامەتییەکانێوە دزە بکەن!

سیستەم پشووکانمانی پێ کرد لە ماندووتی
خەونەکانمانی تژی کرد لە دەک و دەنکە زیخ!

سیستەم خەمان و هەموو شتەکمانی
گەردوون و هەموو شتەکانی
بەسەر دەکەزیدا هەواسیوە
کە گەرمای هیچ میهرەبانیەک
دەرەقەتی وشککردنەوەی خوێنی بریندەکانیان نایەت!

تازە کە دەتوانە منداڵیمان بداتەوە؟
کە و چۆن دڵی کونبوونی بەرگەی هەوا دەداتەوە؟
چ هەزەک دەتوانێت،
سیپەکانی ژینگە خاوێن بکاتەوە و
وەرگەڕانی وەرزەکان بەنرخەوە سەر دەخی سروشتیی خۆی؟
سیستەم هەموو ئێوانەی شێواند
تەکیدان!

ئێستا،
نە ژیان خودی خۆیەتی،
نە سروشت دەچەتەوە سەر ڕێچکەی ڕاستەقینەی خۆی،
نە گەردوون لەسەر هەمان شێوەی ئەندازەیی خۆی ماوەتەوە،
نە ئەمەش مرۆڤ ڕەسەنەکەین!

کوا،
ئاخە سووەی زەوی وەک خۆی دەوا؟
خەر بە هەمان تیرەژەکانی جارانی،
گزنگان لە پەچی پەردەکانەوە سەر بە ژوورەکانماندا دەکات؟
مانگ جوانیی جارانی ماوە؟

باران بەم هەموو درەنگەوتنەی، تامەکی بە پاییز هەشتووەتەوە؟

ئەمە کەسمان کوشتەی دەستی ژیان نین
ئەوە گەردوون نییە چەپگەرد دەوا
ئەوە سیستەمە،
هەسەنی مرۆیی و
سووەی گەردوون و
تەنانەت سروشتی دار و بەرد و ئاویشی شواند!

لە تەنیاییدا،
کاتە لەگەڵ خودی خەتدا خەوەت دەگریت
ئینجا تەدەگەیت سیستەم چ وێرانیەکە
هەر ئەوەندیە دونیشت زەوت ناکات!

خەت دەبینیت
قالەنچیەکیت و لەژێر پێیدا دەتپلیشێنێتەوە
تازە خەرایی کەروێشکیش لەم گەرداوە ڕزگارت ناکات
درەختەکی باریکەیت
لەق و لاواز،
باهەزەکەی بە تەی دەتشکێنێت!

گوڵت لە قرچەی دڵی خەتە، کە دەشکێت
بەچاوی خەت دەبینیت
دانە دانە گەڵای خونکانت دەوەرێن و
تەش تازە هیچت بە ناکرێت

سیستەم لە یەک کاتدا هەم جادووە و هەم ژەهریش
یان فریوت دەدا و دەکەوێە داوێوە
یان ئەوەتا دەیخەیتەوە و دەبە خەت بکوژیت

سیستەم دەم و کاتی نییە
لە وەخت و ناوەختدا بیرت دێنێتەوە کە
تە چیتر کائینێکی خونبین نیت

چیتر شەپەل نیت و لە کەنارێکدا گەرداوی هیواکانت
لە نەوچەوانی تاشبەردێکدا بسوویت
تا ماکەکەی جە بەمنەت
ئەو بە خەی شەپەلە و
هەر خەت نابات

قۆزی خونی سەر دێشت ئادەمات

سیستەم ئەستایەکت بۆ ناهێنێتەوە تیایدا پێبکەنیت
مەگەر بە پارەوە بزیەک لە یادەوەریت قەرز بکەیت

داهاتووت هەر هیچ
لەگەڵ سیستەمدا
تەی گەشت و ئەسقان
تەی خوێن و دەمار
تەی دڵ و مەشک
تەی هەست و نەست
تەی مرۆڤ
هیچ نیت!

سیستەم وەک ئەستات دەدزێت
داهاتووشت داگیر دەکات
بەیە ئەگەر شوێنکاتێکت هەبێت، ئەوە دوێنێیە
دوێنێی دوور

لەگەڵ سیستەمدا تۆ هیچ نیت
داشکی دامێیت و
بە ویستی خۆی لە گەشێکدا داتدەنێت
زارێکی تاوێیت و
لەناو پەنجەکانیدا مرۆڤبوونت دەگوشێت و
دواجار فڕێت دەداتە سەر تەختەی یاریێکانی
هەندێک جاریش
وەک زار و مار
لەوسەری سەرەوەی پلیکانەی ئومێدەوە
دەتخاتەوە ناو چاڵی بەهوودەیی

سیستەم ئاوایە
مەگەر لە تەنیاییدا خۆتی لە بدزیتەوە و
چڕێک لەو بەشاییدا ببینیت
کە تیایدا مۆڵی بیرەوەریت ڕۆها بکەیت
دەنا هەر ئەو تەنیاییەت جێهێشت
سیمرخی سیستەم دەنیشتەوە سەر هێلانەی خۆنکانت

سیستەم خشیی لە گەشگیریی مرۆڤ نایەت
زەندەقی لەوە دەچێت تەنیا بێت

بۆیە دەبێ لەو چرکەساتەدا بژیت کە تەنیایت

لە تەنیاییدا ئەستا و دونیا هی خۆتن
وەلێ خاوەنی هیچ ئایینداێک نیت
لە گۆشەگیریدا دەرفەتی دواندنی ئەستا و
ختووکەدانی ئابردووت هەیە
بەڵام داهاتووت وەک تراویلکەش نابینیت!

با خۆنیش بێت
کە دەتوانی لە تەنیاییدا دمودۆک لەگەڵ ئەستاتدا بکەیت و
ئابردووت وەک قسە بکنیت
بێ ناڕ؟
هەندێ چاوتروکانکیش بێت، سووچی تەنیایی هەبژێرێ
بەقەد وەنەوزەکیش بێت، گۆشەگیر بێ

با واهیمەش بێت
کە تەنیایی خونی دونیێت دنەتەوێ ناو دەمارەکان
کە گۆشەگیری دێی ئەستات دەخاتە ترپەی
بێ ناڕ؟
ئەوەندێ بێت دەکرێ تەنیا بێ
چش لەو دواڕۆژی
کە نازانیت سیستەم لە ئاشی کام دەردی دەکات
چش لەو داهاتووی
کە دەنیا نیت بەر کەبێی کام کەتنی سیستەم دەکەوێت
چش لەو ئایندەیی
کە پێشبینی ناکەیت
کوللێی چ ئافاتکی سیستەم، دەیکرمێنێت
کرمی چ پەتایکی سیستەم، بگەنی دەکات

بۆ جار چڕ لە هەڵدانەوی بریندایێ
بریننی یادەوەری
ئە یادەوەریی خۆشبەخت بێ ئەستایکی ئاڵۆز،
بریندکێ بێ خێ

هەندێ جاریش چڕ لە دڵۆپاوکەدایێ
دڵۆپاوکەی ئەستا
ئەستایکی نیگەران، کە ئاسێی هیچ داهاتوویکی لە تاوێیدا دیار
نییە

باش ئەوەیە بە دیار کەسکەسەی داهاتوویەکی ون
چەژی دوێنێی ناو تەنیایی و
لەززەتی ئێستای ناو دەستاوکە لەدەست خۆت نەدەیت
دەنا سیستەم سپەیسێکی پێشیمانیت ناداتێ و
بە بەزەییانە دەتکرێژێت!

فەیلی تەکنەلۆژیا فریوت نەدا
ئەو تەوەی خودی سیستەمە کە بە تەکنیکەکانی
خۆتت بیر دەباتەوە

ئەها، لە وێنە دیجیتاییەکەت ورد بەرەوە
تەدەگەیت چەند پارچە پارچەیت
تا ئەوەی گەردیلە، تەنانەت خانەکانی جەستەت دەدەزیتەوە و
دەزانیت چیتر وێنەی ناو کامێرای پەلەاید نیت

وێنەی ئێستا چی دی ئاگرتنی تەمەن نین لە چرکەیەکدا
چوون سیستەم لەناو خودی ئەو چرکەیەشدایە و
دەستکاری ئووخسارت دەکات
زەرت لە دەکات
پێبکەنیت
بگریت
گرژ و مەن،
یان ئووخێش بیت
عاقڵ دانیشتبیت
یان سڵ وەستابیت
یا باز بەناو بەشاییدا بدەیت

بە کورتی:
لەناو وێنە دیجیتاییەکانی ئێستادا هیچ نیت
جگە لە لیبەکی دەستی سیستەم
ڤیدیەکانیش هەروا،
تیایاندا بووکەڵەی دەستی ئەویت!

مرۆڤ لە سای سیستەمدا هەستەکانی لەدەست دەدات
تووشی ئەنگکوێری دەبێت
تامی بیر دەچێتەوە
ژێی دەنگەکانی ژەنگ دەیانگرێت
گوێچکەکانی قفڵ دەدرێن

چیتر گریانەکانی لە قوواییەوە قوپ نادەن و
پێکەنینەکانی لە ناخەوە هەناقوڵن

لە سای سیستەمدا کە شێوە بووەتە ووخساری ژیان
مرۆڤ چۆڵ ئاستەقینەکانیش ون دەکات
قەزی لە میوزیکی کلاسیک دەبەتەوە
لەبری ئیتیک، دەبەتە دیلی ئەتەکێت
لەجیاتی بەهاکان، گیرەدەی مەد دەبەت

سیستەم مرۆڤ دەخاتە بەردەم دوو بژاردەی
خەکوشتن، یان بە کاڵابوون
گوڵایەیی دەبەتە پێناسەی بوونە مرۆیەکەی
بەهاکەی بە دوا فلسی ناو گیرفانی پەوانە دەکرێت

سیستەم دەستکاریی مرۆڤ دەکات،
دەستکاریی بوونە مرۆیی و سروشتکردەکەی
لە هەستە ئاستەقینەکانی دادەماڵێت
تایبەتمەندییەکانی کاە دەکاتەوە
چیتر نە پێکەنینی سروشتییە و
نە گریانیشی ئاسایی

مرۆڤی ناو سیستەم لە لووتکەی غەمگینیدا پێدەکەنێت
هەر وا، لە ئەوجی دڵخۆشیشدا دەگرێت
پێدەکەنێت، تا غەمگینییەکەی سواخ بدات
دەگرێت، تا ئیرەیی بە دڵخۆشییەکەی نەبرێت
هەنگە داهێنانی ئیمەجیی ناو ئاپەکانی سۆشیال میدیا،
ووەکی ئەم یارییە بێت!

سیستەم مرۆڤی جەەو کردووە
مەە و مەد و مەبایل، سە کەلەبچەن بە کەتکردن
ئەتەکێت و پرەتەکەە، دوو سندمی دیکەن
بە تەنیشتیانەوە، فیلتەر و ئیفەکت هەن
تا بە هەیانەوە فەە لە خێت و ژیانیش بکەیت
لەوانیش ترسناکتر، کەدە، کەد!

تەی پێشتر مرۆڤ، چیتر خێت نیت،
خێتی مرۆڤ، خودی ئازاد!
تە ئیتر تەنیا بریتیت لە (کەد)ەکی ناو سیستەم
بە سیمکارتی سەر ناسنامەکێت نا،

بە لەکەیشنی مەبایلەکت
بەوان نا،
بە بارکەدی سەر کاتژمێرکت، کەنتۆرەکات دەکات!

سیستەم، ئەر سیستەم
تەنیا بە ئەوەی هەستەکانی بشارێتەوە
درێ لەگەڵ خەیدا بکات و
بریندەکانی بخواتەوە
مرۆڤی ناچار بە نواندن کردووە
ئەستا کە ناتوانێت بە ڕووخساری ڕاستەقینەی بێتە ناو ژیان و
خووی بە ماسک و ئارایشتەوە گرتووە
ئەوەیە کە سیستەم نەک هەر مرۆڤ،
ژیانیشی لە ناوەڕۆکە ڕەحیمەکەی خاڵی کردووەتەوە!

ژن کوژەکان کێن، یان کێن ژن کوژەکان!؟.. تاهیر حاجی حەسەن

بۆچی ژن کوژی لە سنوری خۆبەڕێوەبەری ڕۆژئاوای کوردستان، بونی نیە؟ ئاخۆ هۆکارەکەی بۆ خودی هەڵگرەکانی پەیدەو ئەنجومەنە خۆبەڕێوەبەریەکەی دەگەڕێتەوە لە ڕەکخستنی کۆمەڵگەو هاوسەنگی و پێکەوە ژیانی نەوان ژن و پیاو،لەڕەکخستنیاندا،یان هەر خودی کۆمەڵگەی ڕۆژئاوای کوردستان لە ئاست گۆڕی کۆمەڵگەی پێگەیشتویدان و، ئامادەنین یان هەر بەوایان بەمەسەلەی ژن کوژی نیە؟

لەهەر کۆمەڵگەیەکدا،جەری دەسەڵات و ئەو هێزانەی لەنەو مەیدانی سیاسیدان،لەلایەک بەرپرسین لە ژیانی کۆمەڵگەداو لەلایەکیترشەوە،واقعیەتێک نیشان دەدات،لەوەی ئەو دەسەڵات و حزبانە،تا چ ئاستێک لەپێناو بەرژەوەندیە زیندوەکانی کۆمەڵگەدا هەڵدەسوڕێن،دەردەخات. بەگومان،خەڵکی ڕۆژئاوای کوردستانیش،لە ئاستەریەکی جیاواز نین و دانیشتوی نەو ئەو جەنگەستانەن کە لەوەتانی ڕۆژهەڵاتدا بونیان هەیە،ئەوە ئاستی بەرپرسیارێتی و ئاستی ئەو ستراتیژە مرۆییە جیاوازیە،کە خودی هێز

خەبات و بەریەکی ژنان لە کوردستان هەیە و ئیشیان لەسەر چەکخستنەکی دور لە چەکخستنە باوی ناوچەکە هەیە، دەست پێکردوە. هەربۆیشە، کۆمەڵگەیان زیندو کردەتەوە و وایان لێکردون لەسەر پێی خۆیان بوەستن لە زەرترین بوارەوە، هەر لە چەکخستنی بەرهەمهێنانەوە تا دەگاتە چەکخستنی کۆمەڵگە لە بوارە یەکسانیخواز و ئاکاری و، پەروەردە کردنکی مرۆیانەی گەورە، کە هەر تاک و کەیەک پێکەوە، هەستوانکانیان لە پێناو بەرژەوەندی گشتیدا بێت، نەک لە پێناو هەژمونی دەستەو تاقمێکدا. ئەم جیاوازیە گەورەیشە، ئاستی خەمخۆری ئەو هێزە نیشان دەدات لە ناو کۆمەڵگەکەیداو لە ناوچەکەو گشت جیهانیشدا، ئەو چەنگەژیە جیاوازیان دەبینرێت لەچاو هەلومەرج و بارودۆخکی مەرگەسات ئاسای ژیان لای زەرینەکەو ئەو شەوە ژیانە شاهانەیەیشی لای چینە کۆمایەتیە دەسەڵاتدارەکە بونی هەیە لە وەاتانکدا لەو ناوچەیەن.

بە پێچەوانەوە، ژن کوژی، لە باشوری کوردستان، کەی دەندایەتی مەژوویشی تێپەڕاندوەو لەسەرەتای هاتنی ئەحزابی شاخاوی بەرەی کوردایەتی، کە پێکهاتبون لە هەژمونی، هەردو یان سێ و، چەند بنەماڵەیی بە نەو شارەکان لە بەهاری ساڵی 1991 وە، یەکەم ئیش دەستیان بە برد، ژن کوژی بو. ئەویش چەنگدانەوەی کەی مەژووی شاخی ئەحزابی دەربەگ، بەرژوازی کۆیانەی کوردی ڕادەگەیاند.

لە ماوەی سی ساڵی دەسەڵاتدارەتی هەژمونی ئەحزابی کوردیدا، چەنگە بە ژمارەیش زەحمەت بێت بڵێی، ئیتر ببێتە سەرگەورەیەک تا ڕادەی کوشتنی ژنانی پە بناسرەتەوە، بەردەوامە. ئەو ژن کوژیە گەورەیە، پەرچەکردارەکەی لەکوەوە سەرچاوە دەگرێت؟ ئاخە هەکاری دواکەوتویی کۆمەڵگەو نەریت و فەرهەنگکەیەتی؟ گەروایە، بۆچی لەسەردەمی ڕۆمی بەعسدا، ژن کوژی یان هەر نەبو، یان زەر زەر لاواز بو؟ بەگومان، کۆمەڵگە، چەنگدانەوەی ئەو هەلومەرج و بارودۆخانەی لەسەر دەبێت، کە لەچەنیەتی چەکخستنکەیدا، چەنگ دەداتەوە. ئاستی شەوازی بەرهەمهێنان، و ئاستی کرانەویەک کۆمەڵگە بەرەو ڕوی بویەوە، کۆمەڵگەی دابەشکرد، لەسەر بەرەیەکی کۆنەپارێزی پیاو سالاری ئاینی و بەرەیەکیشی خستە نەو ئامانج و داخوازیەک بازاڕو کەرتی تایبەت ئیشی لەسەر دەکرد.
دەسەڵاتی ناسیونالیزمی کوردی، بەخۆی، لەسەر هەردو بەرەکە ئیشی کردەو کۆمەڵگەی خستە نەو گێژاوەکی قورسی واوە، کە ڕاست و چەپی خۆی نەناسێت.

بەرەی ئەحزابی ئیسلامی سیاسی، چەنگدانەوەکەی و پاشپشتکەی، هەر

پەیوەست بوو بەو ململانێیانەی دو حزبی سەرکی و بچوکەکان لەونەوەدا پووی سەرقاڵ بون، بگومان، ململانێکانیان لەپناو هەژمونی تاک ڕەوی و داگیرکردنی کەی سامانی گشتی و هەژمونی بەکخستنی بازاڕی کەرتی تایبەتیان بوو، ئەوە بجگە لەو ڕەهەندە، بەماناو ناپەروەردەییانەی میدیای هەردو بەرە ئیشی لەسەر دەکەن. مەخابن، ژن، ئیتر لەهیچ یەک لەو دو بەرەیدا مرۆڤکی ئازادو خاوەن خۆی نیە، بەکەو مرۆڤکە لە ئامرازێک زیاتر نیەو لەهەردو بەرەکەیشدا، هەم کەنیزەک و کەلەیەو هەم بە سەرمایەگوزاری پە لەشوق و ڕەونەق بە بازاڕی دەسەڵاتدارانی خاوەن سەرمایە، و کاڵا زەرو زەبەلاحەکەی لە دەرەوە بۆی هاوردە دەکەن. جا لەڕەدا، ئەوی بڕەو پەیدا دەکات، بەمەشکەکانی نەو هەژمونی پیاو سالاری گەندەڵ و داوێن پیس و پە لە کەپتە جەراوجەرەکانن، چونکە ئەو توژە پیاو سالارە ژن کوژانە، هەردەم هیدایەت لە دەسەڵاتەوە وەردەگرن، کاتێک دەبینن، دەسەڵات، بەدەنگەو بەڕە بەرەکانی ئەسە نین و نابێتە ڕێگر لەبەردەم ئەو دەندایەتیەدا، ئیتر، ژن کوژان و دیاردەی خۆکوشتنی ژنان بڕەوی زیاتر پەیدا دەکات.

بیرمان نەچێت، زۆری ژن کوژەکان و ژنە کراو، بەقوربانیەکان، بەکە لەنەو چینە چەوساوە هەژار کراوەکەدان و سەر بەو چینەو توژی وردە بۆرژواکانن، ئەویش ڕەنگدانەوەی ئەو نایەکسنیخوازە گەورەیە، کە دەسەڵات و چینی بۆرژوا ناسیونالیست – ئایینی، کوردی بەرهەمهێنەریەتی.

بریا، پیاوی کورد، ببوایەتە مرۆڤ؟ بریا ژنان لەنەو دنیای کۆنەپەرستی و دنیای بازاڕدا خەیان بدزیایەتەوەو چیتر ملکەچی نەو ئەو دو جیهانە بگۆنە نەبونایە و پەروەردەکەیان هەڵنەگرتایە!؟

ئاخە کە هەیە لە مرۆڤی ئەمە، لەنەو دنیای ژن کوژیدا تاوانبار نەبێت، وا ئەو بەربەریزمە بە چرکەیەکیش نەیتوانی گشت کەمەگە پەکەوە ڕاچڵەکێنێت و ببێتە بونەک بە کۆتایهێنان بە ژن کوژی!!؟ چەند مایەی شەرمە، کاتێک بەڕەین کەمەگەین و لەولایشەوە، ژن کوژی لە پەکدادانی سەیارەکان زیاتر بوە کە ڕەژانە گوبیستی دەبینین و دەیبینین و دەزانین چەندەک دەمرن و هەشتا دەڵێن؛ قەزاو قەدەرەو خودا ڕەژی تەواو کردون!؟ بەڕاست ئەمەی هەرەمی کوردستان چ جۆرە مرۆڤکین؟

ئاین و پیاوانی ئایینی دەڵێن؛ ئەمە بەبەرین لە کوشتنی ژناندا!

نەریت دژت؛من بەبەریم لە کوشتنی ژنانداا!
فەرهەنگ و پەروەردە دژت؛من بەبەریم لە کوشتنی ژنانداا!

دەسەلات و حزب و بازاڕ و کەمپانیاکانیان، دژن؛ئەمە بەبەرین لە کوشتنی ژنانداا!

ئاخە تەنها پیاو سالاری، بەرپرسە لەنو ئەو پرسدا؟ گەر وایە،کام یەک لەوانەی سەرەوە ئاماژەم پێداون،لەدەرەوەی هەژمونی پیاو سالاریدان!!!!؟

یان دەشێن پیاو سالاری و کەی ئەو چەمک و ئایدیایانە هەکار نین و ژن کوژەکان تەنها لە ئەستەی مرۆڤە پەراوێز خراوەکان و لات و سەر سەریەکانن،هەکار چیە وا ئەو کەمەگەو دەسەلاتە،وەک زۆرینەیەکی جەها ناتوانێت بەسەر ئەو توژە پەروەردە شکست خواردوانەدا، زاڵ بێت،یانی ئەو توژە پەراوێزخراوەی وەک بەڵین،بەرپرسن لە کوشتنی ژنان!!!!! بەڵام ڕاستیەکەی وانیەو ەک پێچەوانەیە.

ژن کوژەکان،کەی دەسەلات و ئەو بەرژەوەندیە چینایەتیە، کورت بینیەتی لەنەو دنیای تاڵان کردنی سامانی گشتی کەمەگە، لەشەوازە جەراو جەرەکانیەوە،لەگەڵ ئەو کەیە لەکەمەگە،کە ئاوا پرسەکی تراژیدی ناکات بەپرسی خەی تا کۆتای بەو مژووە ەشەی بهێنێت!!! ئەمەیە بەرپرسە گشتیەکان لەنەو ئەو فەزایەی ژن کوژی و دەست بردنی ژنان بە خەکوشتن لەی بەرپرسیارن.

تاهیر حاجی حەسەن

18/03/2021

دەرگـــــــــاکە دابخەن مەرگ بەەوەیە.. ستیڤان شەمزینی

ئەو دەرگایە دابخەن
موغەک ئەە مەرگەک بەەوەیە
لە زیڤینگەکەو*

تەترئاسا خەی بەرەو ئەرە ئەکوتە
ئەیەوە چی دارچنارەکانە
بیانکاتە کەوژی دەزخ
دەت رەشگ** و
قینی لە مەژی خەی بە ژیان ئەژە
ئەو دەرگایە دابخەن
کاهینەک ئەە مەرگەک بەەوەیە
چەشنی گەژەووکە چی گوەە ئەیژاکەنە
هەروەک مەە نەمامە ناسکەکان
بە ویژدانانە ئەخوا
تسەنامیەکە پاپەەکان
لەنیوەی رەدا تەکئەشکەنە
خەونەکی شیرین
لە چاوی زارەیەک ئەزەەنە
ژووان و دەست لەملان
لەدوو پەروانەی ئاشق تەکدەدا
ناهەەی ماچەک
بە گەرمی بگاتە لەوکی تامەزرە
ئەو دەرگایە دابخەن
فاگرەوەیەک ئەە مەرگەک بەەوەیە
هەوەسبازترە لەو پیاوانەی رەژ
لە باوەشی سەزانییەکان ئەکەنەوە
بە بەزەیترە
لەو جەلادانەی ئەشکەنجەی باران ئەدەن
بە هەستترە
لەو سیخوەانەی چاودەریی مانگەشەو ئەکەن
تاریکترە
لەو ژیانەی شەمشەمەکوەرەکان بەسەری ئەبەن
بە شەوقترە لە گەا زەردەکان
کە بە فرمەسکەوە ئەوەرەن
لەترە لە ئاوی ئەو ئەقیانووسە دە مردووەی
قەت ئاشق نەبووە
ئەو دەرگایە دابخەن
شەتەک ئەیووت مەرگەک بەەوەیە
لاسارترە لە شەتەکانی شار
کە بەفر تووە ئەکەن
بە رەنگترە لەو ئەهریمەنانەی چاە

بە کەترە هەڵئەکەنن
دەقترە لەو رەشبایەی
داروپەردووی کوخی هەژاران بەیەکا ئەدا
بە ئەمکترە لەوی بەنی عەترە بکا و
شووشەکەی نەشکێنێ
بە شەرمترە لەوی بەڵای باخکدا بەوا و
ئاگری دەرووەنی خەی پێنگەیەنێ
بە ڕەوشتترە
لەو جەردانەی تاریکی شەوکان ئەقەزنێنەوە
ئەو دەرگایە دابخەن
قەشەیەک ئەمە مەرگک بەهەوێیە
نوقمانە لە مەدەن
هاتووە دارتووە بەردارەکان بوڕێنێ
هاتووە،
دەستایەتی دەرینی کانی و رووبار تەکبدات
هاتووە گەزەی ژیان
لە دەمی پاساریەکان بفەێنێ
هاتووە چەی پەکەنین
لە دار سنەوبەری خەشبەختی جیا بکاتەوە
هاتووە جادووی ڕەش
لە بووکی یەک شەوەی ئەستەرەیەک بکا
هاتووە شەکی ئەبەدی
لەنەوان ڕەیحانە و گووڵاو هەگیرسێنێ
هاتووە ئاگرەک بکاتەوە
تا جوانی کۆ و کەی دامرکێتەوە
هاتووە پەتی سەدارە
بخاتە گەردنی بەرزی شاخکان
هاتووە ئایدزی خەی
بگەیەنێت بە تینی مەمە بەدارەکان
هاتووە کەوە یاخییەکان
لە قەڵەشی نگبەتی مارە ببە
ئەو دەرگایە دابخەن، عارفەک ئەمە مەرگک بەهەوێیە
باهەزەکە لە بن عەرشی ئەهریمەنەوە
بگەناوی هەناسەی دە
بیابانکی کاکی بە کاکییە
سەوزایی دەشت ئەبوغزێنە
پیرە جرجکە

چاوی بە فەینی قازوقوڵنگەکان هەڵنایە
دارکونکەرەکەیە
لەشی دارپرتەقاڵەکان کون کون ئەکا
زستانەکە، تەنیا وەیشووم و کابووس
لەگەڵ خۆی دەنێ
پایزەکە
هەر خەزانی لە هەناوی خەیدا شاردەتەوە
ئاسمانەکە
بارانی فرمێسک و بەفری گریانی لەوە ئەبارێ
شەمەندەفەرەکی ویەڵە
کەس نازانێ ئەتگەیەنێتە کوێ
قامووسەکە
هەزاران زاراوەی ترسناکی لە خۆ گرتووە
باخچەیەکی ڕەشپۆشە
تەنها گوڵی ڕەشی تیا ئەڕوێ
ئەو دەرگایە دابخەن
ساحیرەک ئەڵێ مەرگەک بەڕوویە
لە ڕوو کولەیەک ئەچێ
گوڵگەنمی تەمەن تام ئەکا
لە قرژە ئەچێ ئاوی شینی دەریا
بە خوێن سوور ئەکا
لە بەرازەکی پیر ئەچێ
گەڕەی کەون تەک ئەدا
لە ڕەشمارەک ئەچێ
دەفری وجوود پڕ ئەکات لە ژار
لە گورگەک ئەچێ
کە پڵاماری مانگی تابان ئەدا
لە دەوکی سیلاوی ئەچێ
سەرزەمین پڕ ئەکا لە تاعون
ئەو دەرگایە دابخەن
زاهیدەک ئەڵێ مەرگەک بەڕوویە
بەڕوویە، کلارنێتەکان خامۆش بکا و
دەرگای بەدەنگی بخاتە سەرپشت
بەڕوویە چەمکان وشک وشک بکا و
گەستانەکان ئاودان بکاتەوە
بەڕوویە شارکان بکاتە سووتوو و
مرۆڤکانیش بگەڕێ بە خەڵەمێش

بـــوەیـ، کـرانی ژیان قـوقـپ پـبکا و
سـگوڵـ بکاتـ سمفـنی
بـــوەیـ سـما بکا بـ ماتـم و
تـلارـ رازاوـکان بکاتـ کـلاوـ
بـــوەیـ پـــی سـرچـپی
بکاتـ پـتی قـنارـی شایی
بـــوەیـ بزـی لـوـکان
بکاتـ ژـهری ناو شـربـتی خـیاـ
بـــوەیـ بـ بارـک درـوـ و
ئـیـوـ فریشتـکان رـدووی بکـون
بـــوەیـ لـ ناوـختا پـیکـری تـمـن ئـــوخـنـ و
کاتژمـرـکان ئـوـستـنـ
ئـو دـرگایـ دابخـن
خودا خـی ئـــت مـرگـگ بـــوەیـ
وـک سوپایـکی خوـنخـر دـ
تـنیا کاولستان دوای خـی جـدـهـــ
وـک گروپـ دایناسـر دـ
هـموو شتـ لـ ژـر پـیدا دـپلیشـتـوـ
وـک کـمتیار دـ
دـم ئـخاتـ ناو کـلاکی ژیان و
بـخـرایی ئـیجوـ
وـک یاجووج و ماجووج دـ
سـرچاوـکانی رووناکی وشک ئـکا
وـک دـجالـک دـ
ئاوـنـ رووـنـکان ورد و خاش ئـکات
ئـو کاتـی دـ
رـ لـ شـپـل ئـگرـ بگاتـوـ ئامـزی دـریا
رـ لـ نـیگا ئـگرـ
بگاتـوـ مـملـکـتی پـ جـشی دـ
رـ لـ ز ئـگرـت
بچـتـوـ باوـشی رووبار
رـ لـ باران ئـگرـ
جارـکی تر بـواتـوـ ئاسمان
رـ لـ شـو ئـگرـ
ژووانـک لـگـ رـژ ببـستـ
رـ لـ هـموو شتـ ئـگرـ
تـنیا یـک شت نـبـ

تەنیا ڕ
لە چاڵێ هەزار بە هەزارکانی خۆی نابە
تەنیا ڕ لە خۆی ناگرێ
تەنیا خۆی
خۆی
خ
ێ
ی

*زیفینیگ: ئەشکەوتکە خاڵک تێیدا بژی

** ڕەشگ: حەسوود

28-1-2017

باکوری زەمین

چیرۆک/ نوسینی : سەرگی کیسیف.. وەرگێڕانی لەعەرەبیەوە: خدرع بدوا خدر

کرێکارانیان ئاگادار کردبەوە کە نابە بەبەنای جۆزنی یەکی ئایارەوە ئاهەنگ بگێرن ، لەم ڕۆژدا ڕێگایان پێ نەدرا کەوکبوونەوە ببەستن ، یان هەسن بە خۆپیشاندان .
کرێکاران دەبووایە پەنا ببەنە هەموفۆک ، ئەوەبووکرێکرانی یەکێک لە کەنارکانی مسکۆ بیاریاندا لە گۆستان کەبنەوە.
کرێکاران تابووتکیان دروستکرد و قشەیەکیان بە کرێ گرت ، وە شش کەسیان تابووتکەیان خستەسەر شانیان و هەیانگرت ، ئەوانی تریش بە دووایانەوە ێیز بوون ، ڕێپەوانکە بەرەو گۆستان بڕێکەوت ، قشەش لە پەشیانەوە بە نەوازشەوە بخوردانکەی بە دەستەوە گرتبوو ، ئەستا کەس ناتوانێ بەاوە بە کرێکارکان بکات ، بڕێکو خاڵکی شار بەرزەوە ڕێگایان بە چاڵ دەکردن ، لە گەرستانکەدا نوێژ پیرزە لەسەرگیانی (کەچکردوو) کراو قشە بووخوردانکەی دەهۆزاندوو

دڵپاڵایەوە و دەیگوت
_ [illegible] نیکەڵەای
قژە دوعاکەی دووبارە کردەوە
_ خوایە ڕەحمی کەیلەی خەت نیکەڵەای ئارام بکەیتەوە . پاش تەواو کردنی قژەکە لە نوژە پیرەژنەکەی و وەرگرتنی پێنج هەبەکەی ، کەلەسەری ڕەشکەوتبوون ، قژەکە ڕەیشت ، بەڵام کرێکارەکان لەوسەری گەڕستانەکە کەبوونەوەیەکی گەورەیان بەست ، لەگەڵ یەکتردا بە دەنگێکی مام ناوەندی چەند سروودێکی شەرشگێڕیان دەگوتەوە بەاوکراوەیەکیان بە بەنەی یەکی ئایارەوە خوێندەوە . لەکاتی ئەوارەدا پاسەوانی گەڕستانەکە(تیاتکین) کە بەناو گەڕستانەکەدا ڕەتبوو ، تابووتێکی بینی کە نەنژرابوو ، تیاتکین سەری سوڕماو سەری تابووتەکەی هەڵدایەوە ڕوانی ، تەنها بە بینینی یەکسەر هاچەکی ، پاسەوانەکە دەرپەڕی و چووە لای بنکەی پشکنەری پۆلیس . _ چیت دەوێ ؟
_ [illegible] _ من چ کارم بە تابووتەوە هەیە !
_ لەوێ ..... تا ..... بووووووو. ت ..... تابووت ، تیاتکین دەمی تەتەڵەی دەکرد . _ چ لەناو ئەو تابووتەدا هەیە ؟
لەرەدا تیاتکین دەمی کرایەوە ،
_ خاوەنشکەی گەورە ئیمپراتەر ..... خاوەنشکە قەیسەر نیکەڵەای دووەم
_ ئایا شەت بووی ؟
پاسەوانی گەڕستانەکە شەوەی خاچی کەشا
_ نەخێر هەرگیز ، ئەگەر بەد پەت بەم خاوەنشکەی ئیمراتەر خەی بوو ، پشکنەری پۆلیسەکە چووە ناو گەڕستانەکەو سەیری تابووتەکەی کرد ، بینی بەڕاستی قەیسەر نیکەڵەای دووەم ، بەڵام دیارە خودی کەسێتی خەی نەبوو ، بەڵکو وێنەکەی لە قەبارەی سروشتی خەی بە پۆشاکی سەربازی و لەسەر سینگی هەموو نیشانەکانی سەربازی پێوەخرابوو . لەکەینەوە دەستی پێکرد ، تیاتکین نەیتوانی هیچ زانیارێکی نوێ تر بەدەستەوە بدات . قژەکەیان هەناو پشکنەرەکەش پرسیاری لە کرد ، _ ئایا نوژە پیرەژنت لەسەر جەنازەکە کرد ؟
_ [illegible] _ نوژە پیرەژنت بە کە کرد ؟
_ [illegible] ..... _ گەڵە ، پشکنەرەکە هاواری بەسەر داکرد ،
قژەکە بە ماوەیەکی زەر نەیتوانی تێبگا لەو قسە ناشیرینانەی پشکنەرەکە ، ئەو تاوانە چی یە کردوێتی تا بانگی بنکەی پۆلیس بکرێ ! لەگەڵ ئەوەی ئەو جەگاو شوێنکی رووحی هەیە ،
بەڵام کە ڕاستی یەکەی زانی وەک گەڵەای پایز ڕەنگی زەرد بوو ،

لەرایەوەو لەرزی ، نیشانەی خاچی کەشا ، چاوە قووڵەکانی دەبزاو ، پشکنەرەکە دەستی بە پرسیاکردن کرد
_ کە بەشداری ئەم جەنازەیەی کرد ؟ قەشەکە دەیویست بەبیری بەتەوە ، نەیتوانی ، _ زەربوون ، نزیکەی چل کەسێک دەبوون ، تیایاندا پیرو گەنج و کورت و درێژ هەبوون ، لە نەوانیاندا کەسێک هەبوو نوێژی (هەللەیا)ی بەڵەکی دەکرد ،
_ هەللەیا ! ئەوها ، پشکنەرەکە بە گوڵەکەوە ووتی _ کە بەکرێ ی گرتی ؟ کە پارەی دا پێت ؟
قەشەکە وەڵامی دایەوەو گووتی
__ کابرایەکی بەخەوەی چوارشانەبوو ، دەستەکانی زبر بوون و سمێلیشی هەبوو .
لەیان کڕیەوە ، بەڵام ئەو کرێکارانەی بە خەوەن و چوار شانەن زەرن ، هیچ کرێکارێکیش نی یە دەستەکانی زبر نەبێت !
بەم جۆرە تاوانبارەکەیان نە دەزی یەوە ،
دووبارە پشکنەرەکە جوێنی بە قەشەکەو تیاتکین دایەوە ،
لەوکاتەدا کەتایی بە لەکڕینەوەکە هات ، لەو کاتەشدا کرێکاران بەو فڕێی کە کردیان زەر دەخەش بوون ، کە ئاهەنگیان بە بۆنەی یەکی ئایارەوە گڕاو نوێژە پیرۆزەشیان لەسەر قەیسەر نیکۆڵای دووەم کرد .

لەژمارە (٢٤٨) ی ساڵی ١٩٩٧ هەفتەنامەی
ڕێگای کوردستان بەاو کراوەتەوە

سەرچاوە : من تاريخ قصص روسي

ناوی کتێب: تێوانینی سەهەم.. ئامادەکردنی: ستیڤان شەمزینی

ناوی کتێب: تێوانینی سەهەم
بابەت: هەڤپەیڤین
ئامادەکردنی: ستیڤان شەمزینی
دیزاین: هەرەم عوسامن
چاپ: سکای دیزاین

تیراژ: 1000 دانە
نرخ: 5000 دینار
ساڵی چاپ: 2017 – سلەمانی
نۆبەتی چاپ: چاپی یەکەم

بۆ خوێندنەوەی ئەم کتێبە کلیکی ئێرە بکەن..

بۆ پێشەوە ژمارە ٩٦..

بۆ خوێندنەوەی ژمارە ٩٦ی بەڕاوکراوەی بۆ پێشەوە کلیکی ئێرە بکەن ..

ئێنفال.. عەلی حەمەشید

زامی ئێنفال ساڕێژ نابێ و
ساڵانێ نوێ دەبێتەوە
بریندێکی بێ ئازارێ و
لێ نیساندا دەکولێتەوە
...
وێنەکانیان ئەلبومێکی
پێ یادگاریی نەو مێژووە
مۆسیقای ئازار و ژانێ و
بەهەناوماندا ڕۆچووە
...
بێتەنها تاوانی ئەوان
ئەوە بووە کەوا کوردن

کەچی ژەم بەحمانە
بەرەو دورگەی مەرگی بردن
...
وا بوون بە ناسنامەی گەلەک
تاهەتایە سەربەرز دیارن
لەنەو دڵی ئەمەی کورددا
وەک خەرمکی پرشنگدارن

چیرۆک بە منداڵان.. دەبەم بە کاکە.. رەزا شوان

گەرانی چوار ساڵان، وا فەرمانبەوو کە بابەتەکانی یاریپەکانی بشکێنێت. یا کاری بشێوی ئەنجام بدات. ئەو بە ئارامی و هێمنی راهاتبوو. لەو کاتەوە کە دایکی پیوت خوشکەت دەبێت. گەران لە پێکدا گەڵا و گەڵانکاریی بەسەردا هات، بابەتەکانی یاریپەکانیشی شکاند و پێش و بەاوی کردنەوە. لە سووچێکی ماڵەوە یاندا دانیشت و گۆشەگیربوو و دەگریا. دایکی زانی کە کێشەی چیە. ئەو خوشکی ناوێت، کە بە باتەکانی یاریپەکانی یاری بکات و شوێنی بگرێتەوە.

دایکی گەران بیری کردەوە کە چی بکات تا گەران بتەوە سەرخەی و ئاسایی بێتەوە. لەسەر چیمەنی باخچەکیان دانیشت و بانگی گەرانی کرد: گەران، گەران گیان وەرە بە لای دایکت.
گەران بە دەموچاوی تێڵ و چاوانی پە لە فرمێسکەوە هات بە لای دایکی و لە تەنیشتیەوە دانیشت. دایکی دوو سە جار ماچیکرد، دەستی بە سەریدا هێنا.

دایکی (بە زەردەخەنە و سەزەوە) وتی: وەرە خوشکە بچووکەکەت بناسە.
گەران: ئەو لە کوێیە؟
دایکی هەناسەیەکی خۆشیی هەڵکێشا و وتی: لەپشا پێویستە

خەشت بوت و گرنگی پێ بدەیت. چونکە تۆ منداڵێکی جوان و باشیت، ئەویش کچێکی وەک تۆ جوانە. یاریت لەگەڵ دەکات. وەک چۆن تۆ خۆشدەوێت، ئەویش تۆی خۆشدەوێت.
گەران: بەڵام من خوشکم ناوێت.
دایکی: هەموو منداڵێکان خوشکانیان لەگەڵیان دان و خۆشیان دەوێن و گەڕێ و بووکە شووشە و ملوانکە و بازنگ و بابەتی یارییان بۆ دەکڕن.. تەنیا تۆ نەبێت.
گەران (غیرەت گرتی) وتی: منیش خوشکم دەوێت.
دایکی بە گۆشی و خۆشییەکی زۆرەوە: بەڵی گەران گیان، گەر بچین بۆ شاری یاری، گرنگی پێدەدەیت و دەستی یەکتری دەگرن و پێکەوە گەڕێ و باڵۆن دەکڕن.
گەران: ئەی کوا خوشکەکەم لێ کوێیە؟
دایکی بە زەردەخەنە و نەرمیەوە دەستی گەرانی گرت و خستیە سەر سکی خۆی و وتی: خوشکەکەت لێرەیە.. یارمەتیمان دەدەیت لە دەزینەوەی ناوەکی خۆش بۆی و لە کەینی جلوبەرگ و کۆلوپەلی ژوورەکەی؟
گەران لە خۆشیا هەڵبەزیەوە و وتی: باشە دایکە با بچین بۆ بازاڕ و بۆی بکڕین.
دایکی بە خۆشییەکی زۆرتروە وتی: بەیانی دەچم بۆ لای پزیشکی منداڵان، دەڵێی چی گەر تۆش لەگەڵمدا بێیت و دڵنیابیت لە تەندروستی خوشکەکەت؟
گەران (باری دەروونی گەڵا و ئاسایی بوو) وتی: بۆ راستی دەتوانم ناوی لێبنێم؟
دایکی بە شادیەوە وەڵامی دایەوە: بەڵی گەران گیان، بیربکەوە، چی ناوێکت پێخۆشە هەڵیبژێرە، دەت ناشکێنین و ئەو ناوەی لەدەنێین. دەبێتە باشترین کچێڵە لە جیهاندا، چونکە گەرانی برای باشتری منداڵە لە جیهاندا.
گەران دەستە بچکۆلانە قنجکانی خستە سەر دەمی و ویستی زەردەخەنە ناسکەکەی بشارێتەوە، وتی: من دەبم بە کاکە.. دەبم کاکی نەرگز. ئاگام لێدەبێت و دەیپارێزم پێکەوە یاری دەکەین و پێکەوە دەخەین و دەخینەوە. دیاریەکی جوانیشی بۆ دەکڕم.
دایکی بە زەردەخەنەیکی شیرینەوە: ناوی دانێیت نەرگز؟
گەران: بەڵی، بۆ ناوی دایگەورەمەوە کە زۆرم خۆشدەوێت، ناوی دانێم نەرگز.
دایکی: گەران گیان، بەم بۆنەیەوە دیاریەکی جوانت بۆ دەکڕم.

گەران لە خەشیما هەڵبەزیەوە و تی: دایکم خەشدەوت، باوکیشم خەشدەوت، نەرگزی خوشکیشم خەشدەوت.

نەرویج : ٢٠٢١
(*) بە نووسینی ئەم چیرۆکە سوودم لە بیرکەی چیرۆکی بیانی وەرگرتووە.